

Verhuizen vanuit studentensteden

Mila van Huis en Elma van Agtmaal-Wobma

Het verhuispatroon van en naar studentensteden wijkt af van het landelijke patroon, zowel wat betreft vestiging als vertrek. Het 'studentenpatroon' kenmerkt zich aan de instroomkant door een relatief groot aantal 18- en 19-jarige vestigers. Bij de uitstroom zijn de vertrekkansen van 19-jarigen lager en die van 25-jarigen veel hoger dan in de landelijke verhuispatronen te zien is. Na het afronden van de studie verlaten afgestudeerden de studentenstad voor een baan elders. De vertrekpatronen vanuit studentensteden worden beter benaderd door het 'studentenpatroon' dan door het landelijk patroon. Toch zijn er ook duidelijke verschillen tussen de steden. Deze hangen samen met perifere of centrale ligging en het inwonertal van de stad. Zo is het studentenpatroon van Leiden veel minder uitgesproken dan dat van Groningen. Verder heeft de aard van de universiteit invloed op de in- en uitstroomverschillen tussen mannen en vrouwen: de technische universiteiten trekken nog vooral mannelijke studenten.

1. Inleiding

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het CBS maken sinds 2006 gezamenlijk een regionale bevolkings- en huishoudensprognose. In 2008 is een actualisering van de regionale bevolkings- en huishoudensprognose gepubliceerd voor de jaren 2007–2025 (De Jong en Van Agtmaal-Wobma, 2008). In het najaar van 2009 zal voor de derde keer de regionale prognose uitkomen. De regionale bevolkingsprognose is gebaseerd op het prognosemodel PEARL (Projecting population Events At Regional Level), beschreven in De Jong et al. (2005).

Evenals bij de nationale bevolkings- en huishoudensprognose (Van Duin, 2009; Van Duin en De Jong, 2009) worden bij de regionale bevolkings- en huishoudensprognose veronderstellingen geformuleerd over de demografische componenten geboorte, sterfte, immigratie en emigratie, en over overgangen tussen huishoudensposities. Voor de regionale prognose worden daarnaast ook veronderstellingen over de binnenlandse migratie geformuleerd. Verhuizingen zijn namelijk een belangrijke oorzaak van groei of krimp van een gemeente, en vormen daarmee een essentiële component van de regionale prognose. Veronderstellingen over binnenlandse migratie zijn onder meer beschreven in De Jong et al. (2005) en De Jong en Wijngaarden (2008).

Voor de actualisering van de regionale prognose in 2009 is een nadere analyse uitgevoerd naar de verhuisstromen van en naar studentensteden. Het goed modelleren hiervan is belangrijk omdat zowel het patroon van instroom als dat van uitstroom vanuit de studentensteden een specifiek

karakter heeft, dat afwijkt van het landelijk beeld. In dit artikel wordt bekeken in hoeverre het verhuispatroon van de studentensteden afwijkt van dit landelijk beeld. Hierbij wordt vooral ingegaan op de uitstroom vanuit de studentensteden. Het is van belang om deze uitstroom goed te modelleren, omdat dit van invloed is op de bevolkingsopbouw in studentensteden. De resultaten van de analyse naar de uitstroom uit studentensteden zijn verwerkt in de komende regionale prognose.

2. Achtergrond

Verhuizingen in de regionale prognose

Bij het modelleren van verhuizingen in de regionale prognose wordt eerst een schatting gemaakt van het aantal personen dat per gemeente gaat verhuizen. Dit wordt gedaan aan de hand van geregionaliseerde verhuiskansen, gebaseerd op de nationale verhuiskansen (uitgesplitst naar diverse achtergrondkenmerken). Vervolgens wordt bepaald welk gedeelte binnen de gemeente verhuist (de 'binnenverhuizingen') en welk gedeelte naar een andere gemeente vertrekt (de 'binnenlandse migratie').

Bij het bepalen van het aantal mensen dat uit een gemeente verhuist, wordt gebruik gemaakt van het leeftijdspatroon van de nationale verhuiskansen. Dit patroon wordt op de gemeentelijke leeftijdsopbouw toegepast. Voor een aantal grote gemeenten wordt echter nog een leeftijds-specifieke correctiefactor toegepast, omdat voor hen het leeftijdsspecifieke verhuispatroon duidelijk afwijkt van het landelijk patroon.

De analyse in dit artikel betreft het leeftijdsspecifieke patroon van in- en uitstroomkansen van negen studentensteden (zie kader Grote steden en studentensteden). Hierbij is nagegaan in hoeverre dit patroon afwijkt van het landelijk patroon.

Verhuisafstand hangt samen met leeftijd en motief

Jaarlijks verhuist ongeveer een tiende van de Nederlandse bevolking. Het grootste deel blijft binnen de eigen gemeente, een ander deel verhuist over korte of langere afstand naar een andere gemeente. De afstand waarover wordt verhuisd, hangt sterk samen met de reden van verhuizing. Zo blijken degenen die over lange afstand verhuizen vooral voor opleiding of werk naar een andere woonplaats te gaan. Wie dichterbij blijft, gaat vaak naar een andere woning of woonomgeving. Verhuisafstand en motief hangen samen. Er is echter ook een duidelijk verband met de leeftijd van degenen die verhuizen, die weer samenhangt met belangrijke momenten in de levensloop. Zo verhuizen jongeren tussen 18 en 25 jaar vaak om zelf-

standig of met een partner samen te wonen, of voor studie of werk. Ook 25- tot 35-jarigen verhuizen relatief vaak voor werk of relatie. Daarnaast gaan op die leeftijd woonmotieven een steeds grotere rol spelen: men verhuist dan naar een grotere woning of andere woonomgeving (Feijten en Visser, 2005). Dit komt vaak voor bij gezinsuitbreiding. Daarom verhuizen ook jonge kinderen relatief vaak. Gezinnen met wat oudere kinderen zijn honkvaster en op latere leeftijd neemt de verhuisgeneigdheid verder af (De Jong et al., 2005). Verhuizingen voor studie of werk vinden vaker over lange afstand plaats, in tegenstelling tot verhuizingen vanwege woonmotieven. Jongeren verhuizen daarom het vaakst over lange afstand.

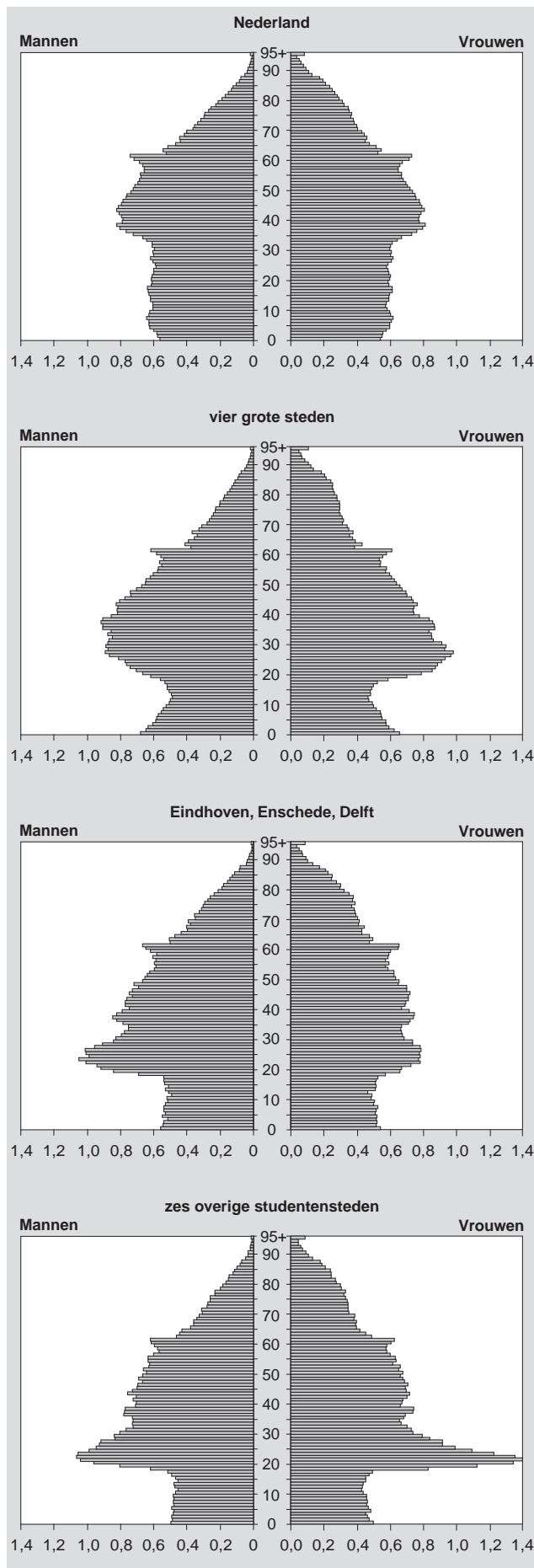
Grote steden en studentensteden

De grote steden en studentensteden trekken relatief veel jongeren. Niet alleen bij hen, maar ook bij andere leeftijdsgroepen wijkt het verhuispatroon van en naar de vier grote steden af van het landelijk beeld. Bij de vier grote steden is bijvoorbeeld een opvallend hoge uitstroom te zien vanaf 30-jarige leeftijd en bij kinderen jonger dan 5 jaar. Het binnenlands migratiesaldo van 30-plussers en kinderen is negatief: gezinnen met jonge kinderen verlaten per saldo de stad, en alleenstaanden en paren zonder kinderen komen er wonen (Latten et al., 2006; CBS, 2008).

Voor de studentenstad Groningen is de in- en uitstroom door Latten et al. (2008) onderzocht. De universiteit bleek een prominente rol te vervullen bij degenen die zich er vestigden: van de instromende jongeren van 18 tot 22 jaar was 80 procent student. Na de studie verlaten veel mensen de stad weer en gaan ze op zoek naar werk in andere regio's. Meer dan de helft van de 18-plussers die zich in de stad Groningen vestigden, was binnen vijf jaar al weer vertrokken. De uitstroom kent een piek onder 25-jarigen. Dit patroon, dat ook in de vier grote steden valt waar te nemen, wordt verklaard vanuit de 'roltraptheorie': Jongeren vergroten hun kenniskapitaal en vaak ook hun inkomstenniveau in een universiteitsstad, en als ze de bovenste trede van de 'roltrap' hebben bereikt, vertrekken ze naar elders (Fielding, 1992; Latten et al., 2008).

Ook bij andere studentensteden is er een dergelijk patroon. In welke mate dit het geval is, hangt wel af van specifieke kenmerken van een stad. Zo verschillen de steden naar bevolkingsomvang en daarmee het aandeel studenten in de bevolking. Voor het banenaanbod voor hoogopgeleiden in (de buurt van) de studentenstad zijn zowel de grootte van de stad als de ligging van belang. Afgestudeerden in studentensteden binnen de Randstad hebben op korte afstand meer keuze uit banen dan degenen die bijvoorbeeld in Groningen hebben gestudeerd. Voor afgestudeerden in steden als Enschede of Wageningen zijn de universiteit of aanverwante instituten vaak een belangrijke werkgever. Ook kunnen ze terecht bij gespecialiseerde bedrijfjes die zich in de buurt van universiteiten vestigen, vaak gestimuleerd door de gemeente die zo de hoogopgeleiden wil vasthouden, ofwel de 'braindrain' beperken. Toch zal de uitstroom bij meer perifeer gelegen steden groter zijn.

1. Bevolkingspiramides in procenten van de totale bevolking, 1-1-2008

De leeftijdsspecifieke verhuispatronen zijn zichtbaar in de bevolkingssamenstelling van de grote steden en de studentensteden (grafiek 1). Deze steden hebben relatief veel jongeren in hun bevolking. Dit geldt vooral voor de studentensteden. In de vier grote steden wonen relatief veel twintigers, waardoor er een minder uitgesproken piek in de bevolkingsspiramide bij 18–24-jarigen te zien is dan bij studentensteden. In de grote steden is de ondervertegenwoordiging van kinderen ouder dan 5 jaar ook duidelijk zichtbaar. Bij de studentensteden is onderscheid gemaakt naar steden met een technische universiteit, waar 60 tot 70 procent van de studenten man is, en de overige zes studentensteden. In deze overige steden zijn juist vrouwen oververtegenwoordigd. Dit geldt overigens vooral voor Nijmegen en Leiden. De bevolkingsspiramides laten deze verschillen duidelijk zien.

Met de afwijkende verhuispatronen van en naar de grote steden en de studentensteden moet in de regionale bevolkingsprognose goed rekening worden gehouden. Zowel de leeftijdsspecifieke instroom als uitstroom moet goed worden gemodelleerd, omdat anders de leeftijdsopbouw van grote en studentensteden in de prognoseperiode niet meer correct wordt voorspeld. In dit artikel worden om deze reden de verhuispatronen van studentensteden nader onder de loep genomen. De volgende vragen spelen hierbij een rol, en zullen in dit artikel worden beantwoord. In hoeverre wijken studentensteden af van het landelijk beeld? Doet zich een algemeen patroon voor of wijken de steden onderling sterk van elkaar af?

3. Gegevens en methode

Voor het berekenen van de verhuiskansen is gebruik gemaakt van informatie uit de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). Op basis van de GBA vervaardigt het CBS jaarlijks een bestand van verhuizingen die tussen gemeenten hebben plaatsgevonden. Met behulp van deze jaarbestanden van intergemeentelijke verhuizingen zijn verhuiskansen vanuit gemeenten berekend. Dit is gedaan door het aantal verhuizingen per leeftijd en geslacht vanuit een gemeente naar een andere gemeente te delen door de gemiddelde bevolking per leeftijd en geslacht in de betreffende gemeente. Om stabielere kansen te krijgen, is hiervoor uitgegaan van het gemiddeld aantal verhuizingen over de jaren 2006 tot en met 2008.

Om het leeftijdspatroon van verhuiskansen van studentensteden goed te kunnen vergelijken met het leeftijdspatroon van verhuiskansen op nationaal niveau, worden de verhuiskansen op nationaal niveau geschaald. Dit betekent dat de nationale verhuiskansen met een gemeentelijke factor worden vermenigvuldigd. Als deze geschaalde nationale kansen worden toegepast op de gemiddelde bevolking van de gemeente, levert dit exact het waargenomen aantal verhuizingen vanuit die gemeente op. Op dezelfde wijze zijn de verhuiskansen uit de negen studentensteden tezamen ook geschaald, om deze kansen te kunnen ver-

gelijken met de verhuiskansen uit de afzonderlijke studentensteden.

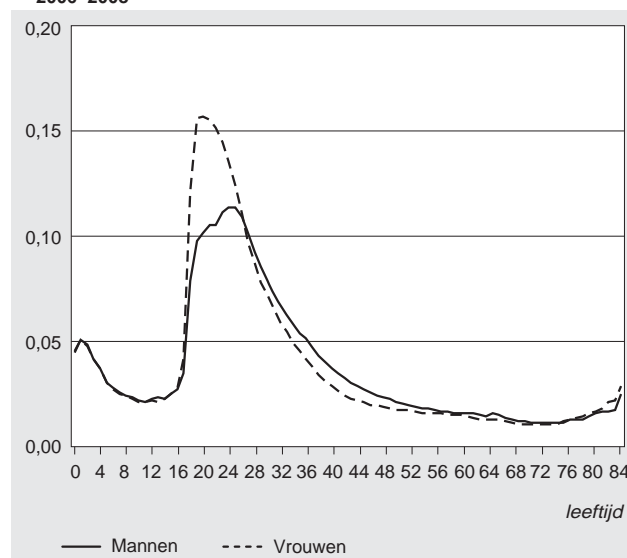
Grote steden en studentensteden

In dit artikel wordt onderscheid gemaakt naar de vier grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht, en negen studentensteden: Groningen, Enschede, Nijmegen, Maastricht, Eindhoven, Tilburg, Leiden, Delft en Wageningen. Een stad wordt een studentenstad genoemd als deze niet tot de vier grote steden behoort maar wel een universiteit heeft. Ook de grote steden, met uitzondering van Den Haag, hebben een universiteit. Omdat deze steden groot zijn en studenten daardoor een relatief klein aandeel in de bevolking vormen, hebben ze een vertrekpatroon dat meer kenmerkend is voor een grote stad dan voor een studentenstad. In de analyses zijn ze daarom onderscheiden van de studentensteden. Naast studentensteden zijn er ook gemeenten met alleen HBO-instellingen en andere opleidingen die veel jongeren trekken en daardoor een specifiek verhuispatroon hebben. Deze gemeenten zijn in deze analyse buiten beschouwing gelaten.

4. Resultaten

Jaarlijks verhuizen ruim 1,6 miljoen mensen binnen Nederland. Iets meer dan 60 procent van hen blijft daarbij binnen de gemeentegrenzen, de rest vertrekt naar een andere gemeente. Tussen 2006 en 2008 verhuisden per jaar gemiddeld 648 duizend personen tussen gemeenten. Deze groep kent een specifieke samenstelling naar leeftijd, geslacht en bestemmingsgemeente. Zo is een kwart van de naar een andere gemeente verhuisde personen tussen de 18 en 25 jaar oud. Nog eens een kwart is tussen de 25 en 35 jaar. In de periode 2006–2008 zijn er iets meer vrouwen dan mannen verhuisd. Vooral vrouwen tussen de 18 en 27 jaar hebben hogere verhuiskansen dan mannen

2. Verhuiskansen van intergemeentelijke verhuizingen naar leeftijd, 2006–2008

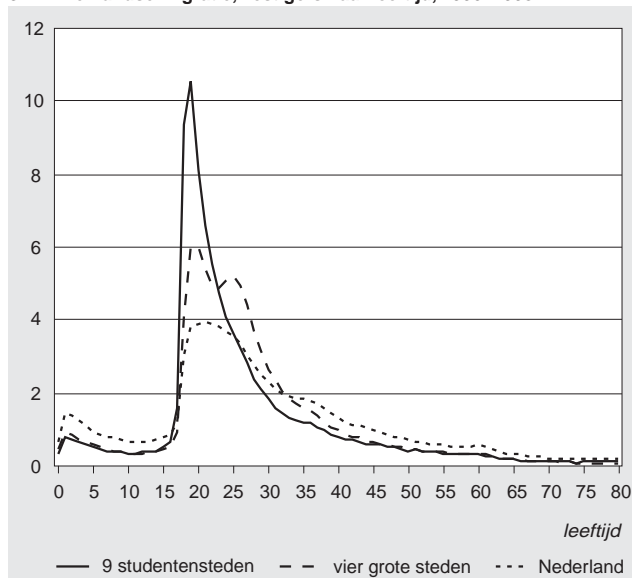
(grafiek 2). In dit patroon weerspiegelt zich het feit dat meisjes gemiddeld op jongere leeftijd uit huis gaan dan jongens (De Graaf en Loozen, 2006).

Om een beter beeld te krijgen van het specifieke karakter van de vier grote steden en de negen studentensteden, wordt hieronder eerst kort het leeftijdspatroon van de instroom in deze steden besproken. Daarna wordt dieper ingegaan op de uitstroom. De leeftijdsspecifieke migratie heeft een belangrijk effect op de omvang en samenstelling van de bevolking van gemeenten, nu en in de toekomst.

Vestiging in grote steden en studentensteden

Het leeftijdspatroon van de mensen die binnen Nederland verhuizen met als bestemming een van de vier grote steden of een studentenstad wijkt duidelijk af van het landelijk beeld (grafiek 3). Van degenen die zich in de studentensteden vestigen is de helft tussen de 18 en 25 jaar oud. De piek ligt bij de startende studenten van 18 en 19 jaar. Dit is ook zichtbaar bij de grote steden. De top is daar minder hoog, omdat er ook relatief veel vestigers zijn tussen de 25 en 30 jaar. Ruim een derde van de instromers in de grote steden is tussen de 18 en 25 jaar, en een vijfde is tussen 25 en 30 jaar. Deze laatste groep komt voor hun eerste baan naar de grote stad, na het afronden van een opleiding.

3. Binnenlandse migratie, vestigers naar leeftijd, 2006–2008

Vertrek vanuit de grote steden en studentensteden

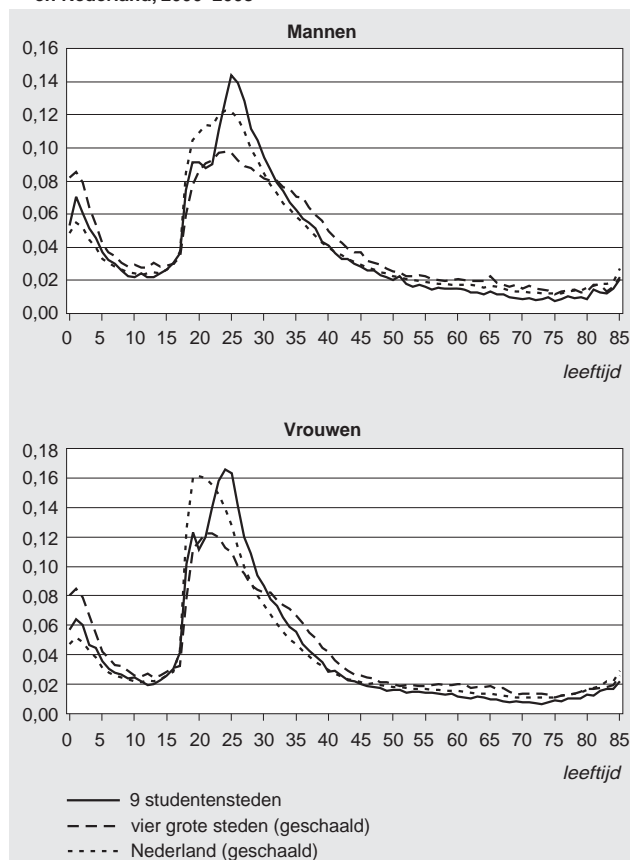
In hoeverre verschilt het vertrekpatroon uit de studentensteden nu van het nationale patroon?

Het beeld van de verhuiskansen vanuit de studentensteden is duidelijk anders dan het nationale patroon en dat van de grote steden (grafiek 4). In de grafiek van de verhuiskansen vanuit de negen studentensteden doen zich twee pieken voor, een rond 19 jaar en een rond 25 jaar. De piek rond 19 jaar heeft te maken met het feit dat op deze leeftijd veel jongeren uit huis gaan en vaak naar een

andere gemeente vertrekken. Ook de nationale verhuiskansen zijn voor deze leeftijd hoog. De daaropvolgende daling van de verhuiskansen bij studentensteden wordt veroorzaakt door het feit dat op die leeftijden de bevolking van de gemeente voor een groot deel uit studenten bestaat die tijdens hun studie niet gauw uit de gemeente wegtrekken.

In vergelijking met de nationale verhuiskansen valt vooral de hoge piek rond 25 jaar uit de studentensteden op. Op deze leeftijd zijn veel studenten klaar met hun studie en verlaten ze in groten getale de stad: één op de zeven 25-jarigen vertrekt. Voor de dertigers zijn de verhuiskansen vanuit de studentensteden ook hoger dan het nationaal gemiddelde, evenals bij kinderen. Blijkbaar verlaten studenten of direct na hun studie, of als er kinderen komen de gemeente. Hierbij kan ook meespelen dat afgestudeerden eerst nog een aantal jaren aan de universiteit of bij aanverwante organisaties blijven werken, om pas daarna de stad te verlaten. Dit patroon van hogere uitstroomkansen van dertigers en kinderen hebben de studentensteden gemeen met de vier grote steden. Als er kinderen komen, vervuilen mensen de grote stad vaak voor een meer kindvriendelijke omgeving. Voor twintigers is de grote stad juist aantrekkelijk: op deze leeftijd verhuizen dan ook relatief minder mensen uit de stad. Ondanks de aanwezigheid van een universiteit in drie van de vier grote steden is er daarom geen sterke uitstroom van 25-jarigen uit deze steden. Dit is een typisch grootstedelijk patroon: de grote stad is met al zijn voorzieningen een aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor jongeren. Men besluit pas weg te

4. Verhuiskansen vanuit de 9 studentensteden, de 4 grote steden en Nederland, 2006–2008

gaan als er kinderen op komst zijn en/of men een ander soort woning of woonomgeving wenst.

Er is weinig verschil in vorm tussen het uitstrooppatroon van mannen en dat van vrouwen uit studentensteden. In beide gevallen worden ze gekenmerkt door een lage piek rond 19 jaar en een hoge piek rond 25 jaar. Wel is het niveau van de kansen voor vrouwen tussen 19 en 27 jaar hoger dan bij mannen; vervolgens hebben mannelijke dertigers en veertigers weer hogere verhuiskansen dan vrouwen. Deze verschillen tussen mannen en vrouwen komen overeen met die in de nationale verhuiskansen (grafiek 2).

Studentenpatroon in alle negen steden?

Geconcludeerd mag worden dat er wat betreft de vertrek-kansen naar leeftijd vanuit studentensteden sprake is van een 'studentenpatroon'. In een volgende stap is nagegaan in hoeverre dit algemene patroon van de negen steden van toepassing is op de afzonderlijke studentensteden. De steden hebben weliswaar gemeen dat er een universiteit is gevestigd, maar ze kennen ook veel onderlinge verschillen. Hierdoor zijn er ook verschillen in het uitstrooppatroon te verwachten. Zo verschillen de steden in bevolkings-omvang, aantal studenten en ligging. De meeste studentensteden tellen tussen de 100 duizend en 200 duizend inwoners. Eindhoven is groter, Delft iets kleiner en Wageningen is met ongeveer 35 duizend inwoners veel kleiner dan de overige steden. Groningen telt in absolute zin de meeste studenten, en ook in relatief opzicht is de Groningse studentenpopulatie groot: ongeveer 40 procent van de 18- tot 25-jarigen studeert (staat 1). Wageningen spant wat dit betreft de kroon: de helft van de jongeren in Wageningen is student. In andere steden, zoals Eindhoven en Tilburg, is het aandeel studenten onder de 18- tot 25-jarigen veel kleiner.

In het algemeen geldt dat voor elke studentenstad het studentenpatroon een betere benadering van de gemeentelijke uitstroompansen geeft dan de landelijke kansen. In de grafieken 5 tot en met 13 zijn de verhuiskansen per studentenstad afgezet tegen het 'studentenpatroon' en het landelijk patroon, voor mannen en vrouwen afzonderlijk.

Staat 1
Aantal studenten, 2007/2008*

Woongemeente	Totaal	w.o. aandeel	
		studenten van de 18-25 jarigen	mannen
	<i>absoluut</i>	%	
Groningen	17 614	38	48
Nijmegen	10 199	35	39
Delft	8 610	44	71
Leiden	8 374	40	42
Tilburg	6 269	21	53
Maastricht	5 709	32	41
Enschede	5 708	24	71
Eindhoven	5 219	17	71
Wageningen	3 661	48	47

* Voorlopige cijfers

Alle studentensteden vertonen de kenmerkende piek in de uitstroom rond de leeftijd van 25 jaar, en deze wordt beter benaderd met het studentenpatroon dan met het landelijk patroon. Ook de lagere piek rond 19 jaar is bij de meeste studentensteden zichtbaar.

Voor meer detail zijn vervolgens de uitstrooppatronen bekeken van drie studentensteden: Groningen, Eindhoven en Leiden. Groningen is met zijn grote studentenpopulatie een typische representant van een studentenstad; Eindhoven is het in veel minder mate. Leiden zit er, wat (relatief) aantal studenten betreft, tussenin. Verder zijn deze steden ook wat betreft ligging heel verschillend: Leiden ligt in de Randstad, Eindhoven in de 'intermediaire zone' en Groningen in de periferie (Van den Broek et al., 2008).

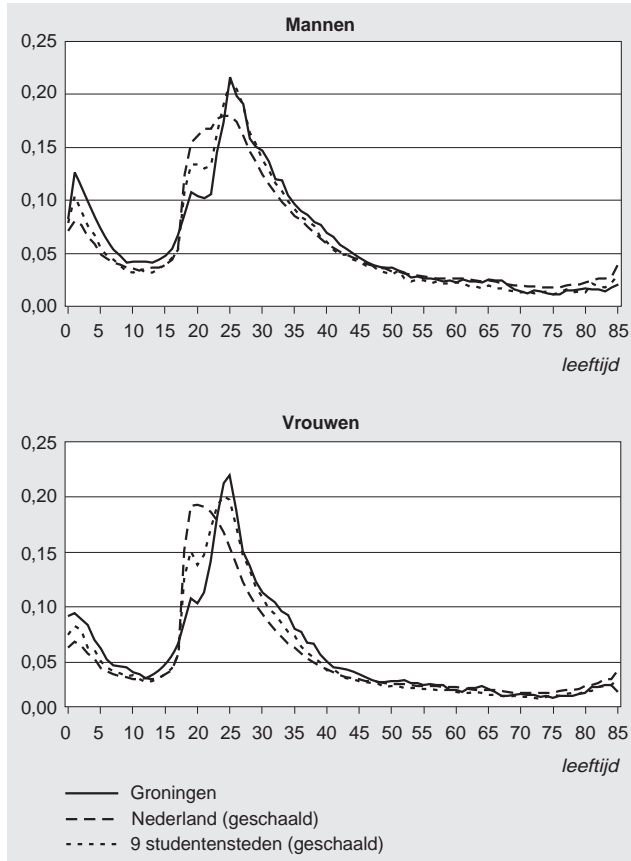
In grafiek 5 zijn de verhuiskansen vanuit de stad Groningen afgezet tegen het 'studentenpatroon' en het landelijk patroon, voor mannen en vrouwen afzonderlijk. Groningen heeft een relatief jonge bevolking en een grote studentenpopulatie. Het studentenpatroon blijkt veel beter overeen te stemmen met de waargenomen kansen voor 2006-2008 dan het landelijk patroon. Vooral de piek rond 25 jaar komt beter overeen, maar de kansen rond 19 jaar worden wel iets overschat. Verder valt op dat de verhuiskansen voor jongeren rond de afstudeerleeftijd erg hoog zijn: voor 25-jarige vrouwen is deze meer dan een vijfde. Hierbij speelt de perifere ligging van Groningen een rol. Afgestudeerden in universiteitssteden binnen de Randstad hebben op korte afstand meer keuze uit banen dan degenen die verder van de Randstad hebben gestudeerd. Veel afgestudeerden in Groningen zullen voor een baan de stad moeten verlaten.

Grafiek 6 laat de verhuiskansen zien vanuit Eindhoven. Eindhoven heeft een Technische Universiteit waar voor het merendeel mannen studeren. Dit is zichtbaar in het uitstrooppatroon van mannen en vrouwen. Het uitstrooppatroon van mannen wordt goed benaderd met het studentenpatroon, dat van vrouwen juist beter met het landelijk patroon. De vrouwelijke studenten vormen dan ook slechts een klein aandeel in de vrouwelijke bevolking van Eindhoven. De piek bij 25-jarige mannen is lager dan die in Groningen (0,14 tegen 0,17). Blijkbaar is er voor afgestudeerden uit Eindhoven minder noodzaak te verhuizen dan voor degenen uit Groningen, wat te maken kan hebben met een wat gunstiger werkgelegenheid voor technici in en rond Eindhoven.

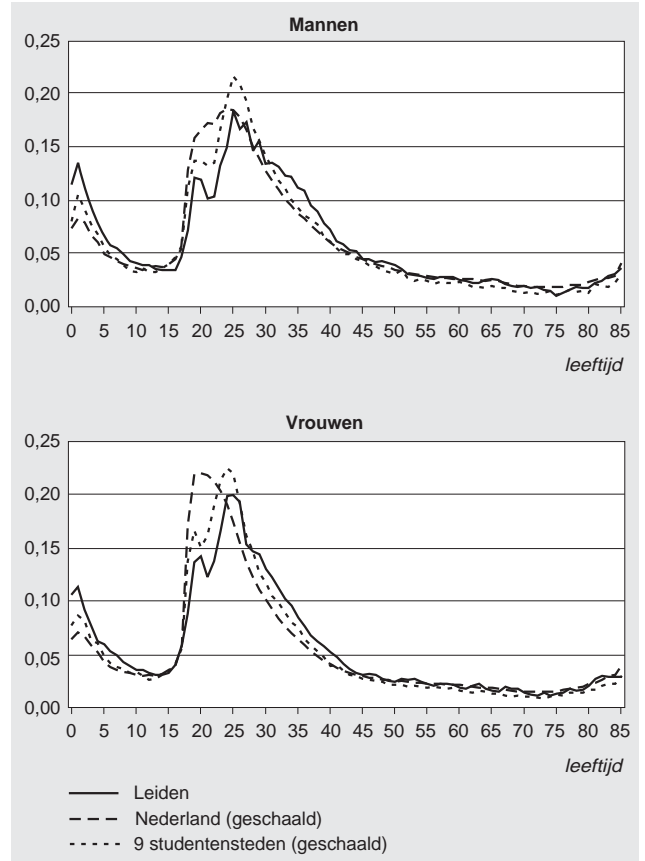
Grafiek 7 ten slotte toont de verhuiskansen vanuit Leiden. Hier valt op dat, evenals bij Groningen, het studentenpatroon beter past bij de gemeentelijke verhuiskansen dan het landelijk patroon. Het studentenpatroon overschat de gemeentelijke verhuiskansen van twintigers iets en onderschat de verhuiskansen van dertigers en begin veertigers. Wat dat betreft lijkt het patroon van Leiden ook wel wat op het grootstedelijk patroon, waarbij naar verhouding vrij veel dertigers en veertigers met hun kinderen de grote stad verlaten (grafiek 4).

Zoals al bij Eindhoven, Leiden en Groningen is gebleken, heeft iedere studentenstad zijn eigen leeftijdsspecifieke

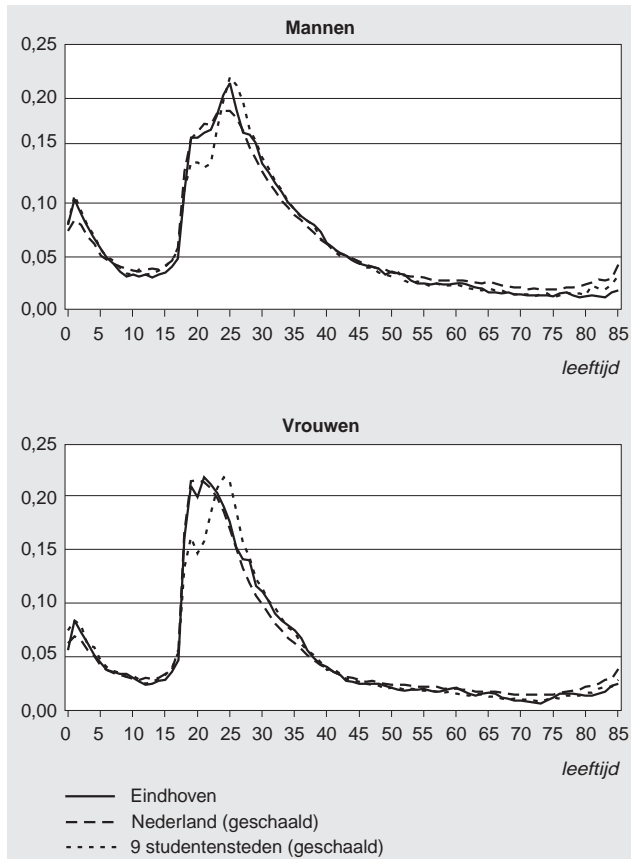
5. Verhuiskansen vanuit Groningen, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

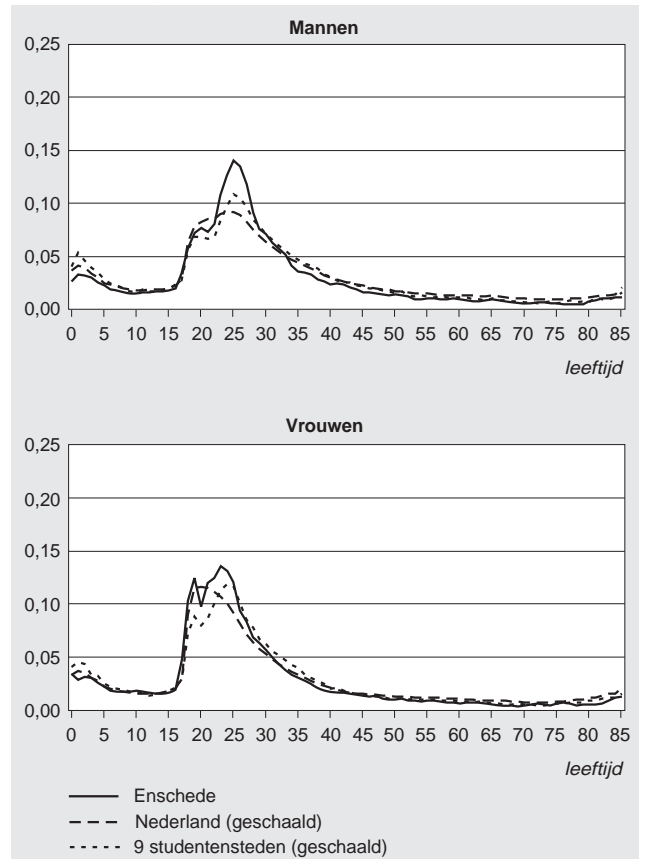
7. Verhuiskansen vanuit Leiden, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

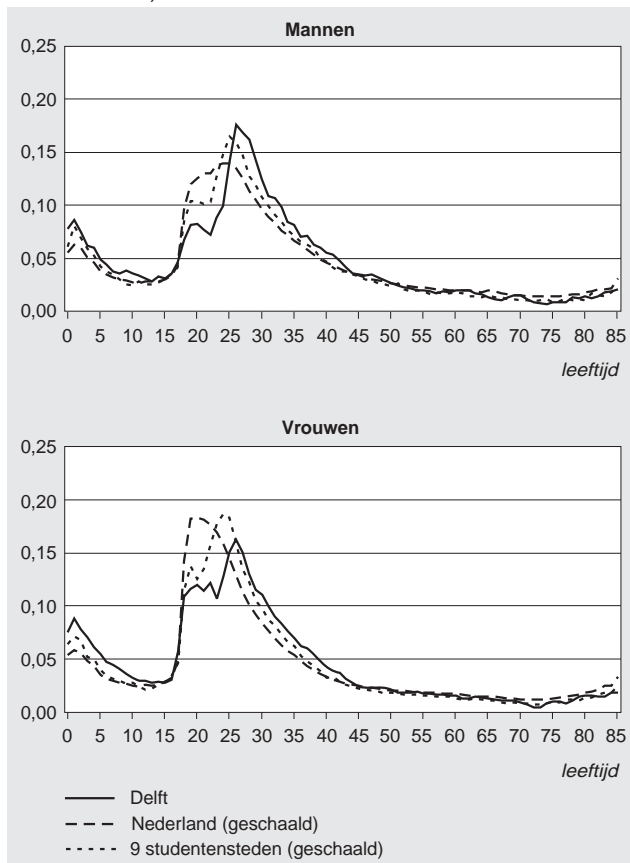
6. Verhuiskansen vanuit Eindhoven, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

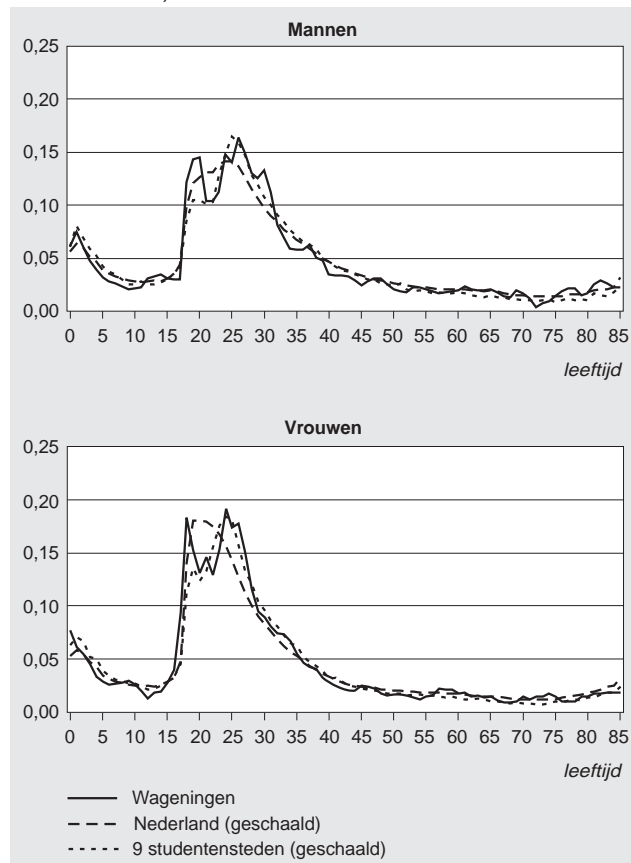
8. Verhuiskansen vanuit Enschede, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

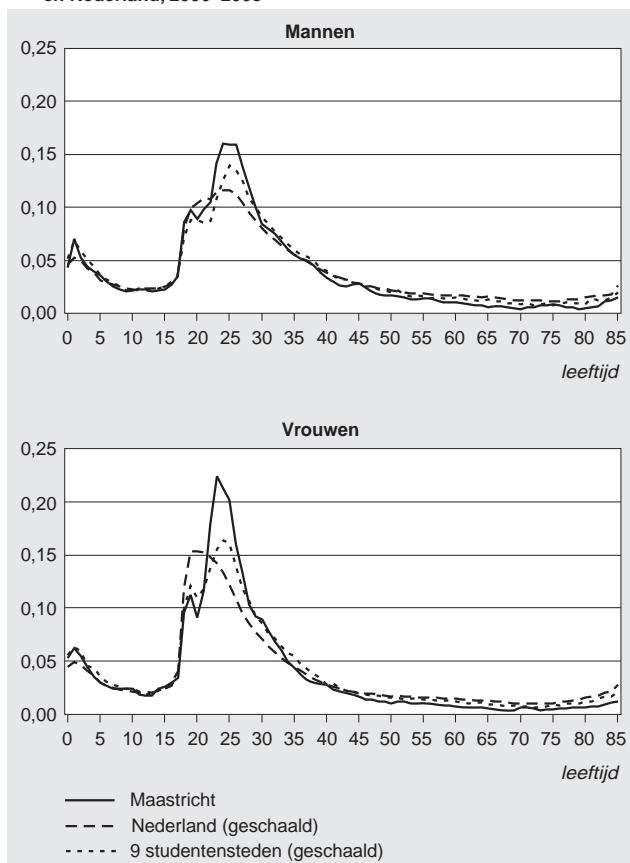
9. Verhuiskansen vanuit Delft, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

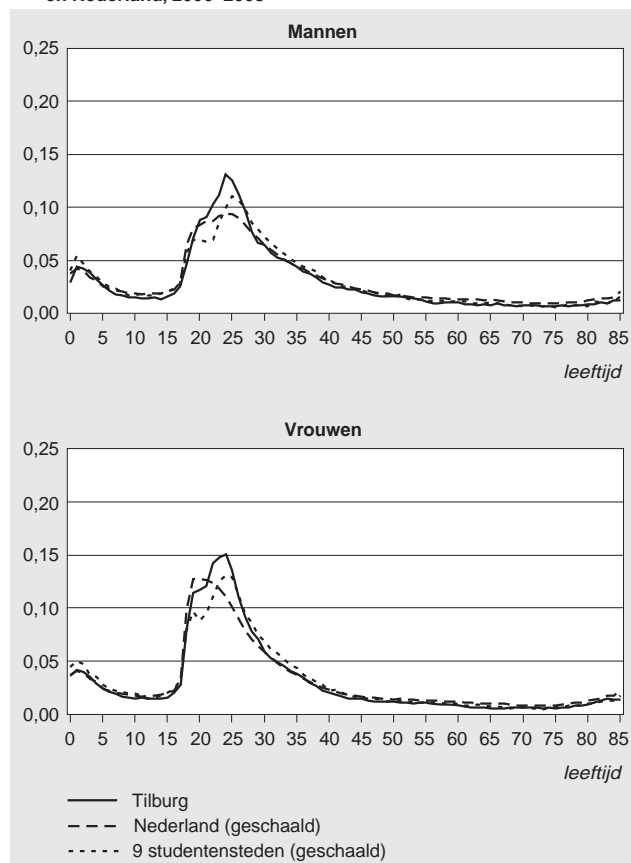
11. Verhuiskansen vanuit Wageningen, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

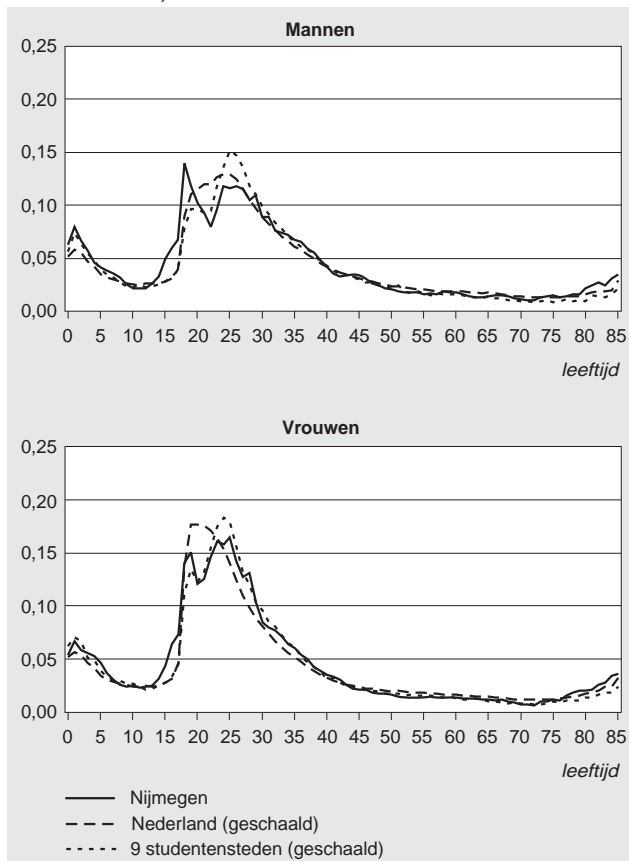
10. Verhuiskansen vanuit Maastricht, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

12. Verhuiskansen vanuit Tilburg, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

13. Verhuiskansen vanuit Nijmegen, de 9 studentensteden, en Nederland, 2006–2008

vertrekpatroon. Elk van de negen steden heeft dan ook zijn eigen kenmerken, waardoor patronen verschillen. Zo zijn er de technische universiteitssteden (Enschede, Eindhoven en Delft) met veel mannelijke studenten, waar dan ook vooral bij de mannen een duidelijke piek rond de 25 jaar optreedt. Ook zijn er verschillen die te maken hebben met de ligging van een universiteit. De in de periferie gelegen steden Groningen en Maastricht hebben hoge verhuiskansen rond de afstudeerleeftijd, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het in de Randstad gelegen Leiden. Dit alles heeft te maken met het veel gunstiger banenaanbod voor hoogopgeleiden in de Randstad. Toch is ook dit geen algemeen gegeven, want de uitstroom uit Delft onder afgestudeerden is relatief hoog. Het aandeel studenten in een stad beïnvloedt ook het leeftijdsspecifieke uitstroompatroon. Zo wordt Wageningen gekenmerkt door relatief lage verhuiskansen tussen de 20 en 23 jaar. Dit komt door het grote aandeel studenten in de bevolking, die tijdens de studie geen reden hebben om te verhuizen. Bij een stad als Tilburg, waar het aandeel studenten veel kleiner is, is dit patroon veel minder duidelijk.

5. Conclusie

De groep van negen studentensteden tezamen hebben een vertrekpatroon dat afwijkt van het landelijk patroon. Dit ‘studentenpatroon’ wordt gekenmerkt door een lage piek in de vertrekken rond 19 jaar en een hoge piek rond 25 jaar. Op 25-jarige leeftijd zijn de meeste studenten afgestudeerd en verlaten ze de stad voor een baan.

De vertrekpatronen van de negen studentensteden afzonderlijk worden beter benaderd door het studentenpatroon dan door het landelijk patroon. De piek in vertrekken rond 25 jaar is bij elk van de negen steden zichtbaar. Toch wijken de leeftijdsspecifieke vertrekken vanuit de studentensteden onderling af, omdat de studentensteden verschillen in ligging, omvang en aandeel (mannelijke en vrouwelijke) studenten.

Literatuur

Broek, L. van den, A. de Jong, C. van Duin, M. van Huis, S. Boschman en E. van Agtmaal-Wobma, 2008, Regionale bevolkings-, allochtonen- en huishoudensprognose 2007–2025. Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag.

CBS, 2008, Vooral autochtonen verlaten de grote stad. Bevolkingstrends 56(3), blz. 6.

Duin, C. van, 2009, Bevolkingsprognose 2008–2050: naar 17,5 miljoen inwoners. Bevolkingstrends 57(1), blz. 15–22.

Duin, C. van, en C. Harmsen, 2009, Een nieuw model van CBS huishoudensprognose. Bevolkingstrends 57(3), blz. 20–42.

Feijten, P. en P. Visser, 2005, Binnenlandse migratie: verhuismotieven en verhuisafstand. Bevolkingstrends 53(2), blz. 75–81.

Fielding, A.J., 1992, Migration and social mobility: South East England as an escalator region. *Regional Studies* 26(1), blz. 1–15.

Graaf, A. de, en S. Loozen, 2006, Uit huis gaan van jongeren. Bevolkingstrends 53(4), blz. 34–40.

Jong, A. de, en E. van Agtmaal-Wobma, 2008, Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2007–2025: belangrijkste uitkomsten. Bevolkingstrends 56(3), blz. 45–54.

Jong, A. de, M. Alders, P. Feijten, P. Visser, I. Deerenberg, M. van Huis en D. Leering, 2005, Achtergronden en veronderstellingen bij het model PEARL. Naar een nieuwe regionale bevolkings- en allochtonenprognose. NAI uitgevers, Rotterdam.

Latten, J., B. Hamers en H. Nicolaas, 2006, De prijs van migratie. Selectieve verhuisstromen van de vier grote steden. In: CBS, Sociale Samenhang in beeld, het SSB nu en straks. Symposiumbundel 2006. CBS, Voorburg/Heerlen.

Latten, J., M. Das en K. Chkalova, 2008, De stad Groningen als roltrap van Noord-Nederland. Bevolkingstrends (56)2, blz. 52–59.

Wijngaarden, P. en A. de Jong, 2008, Verbeterde schattingwijze van migratie over korte afstand in het model PEARL. Bevolkingstrends 56(3), blz. 55–64.